

YOZGAT İLİNDE BOZOK ÜNİVERSİTESİ PSİKİYATRİ KLİNİĞİ'NE BAŞVURAN HASTALARIN KLİNİK TANILARA GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Evaluation of Patients Who Applied to the Bozok University Medical Faculty Outpatient Psychiatry Clinic in Yozgat Province According to Clinical Diagnosis

Yunus HACİMUSALAR, Özgül KARAASLAN, Gül Ferda CENGİZ

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada Yozgat ili Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi (BÜTF) Hastanesi Psikiyatri Polikliniği'ne başvuran hastaların tanılara göre oranları, hastaların yaş ortalamaları, cinsiyete göre dağılımı, son iki yıl içerisinde başvuru sayısındaki değişikliğin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: BÜTF Uygulama ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Polikliniği'ne 2016 ve 2017 yıllarında başvuruda bulunan hastaların tanı, yaş, cinsiyet bilgileri bilgisayar kayıtlarından taranarak tanılara göre hastalık oranları, yaş ortalamaları hesaplanmıştır.

Bulgular: 2017 yılında psikiyatri polikliniğine başvuran hasta sayısı 2016 yılındaki başvuru sayısına göre %8,7 artmıştır. Cinsiyet dağılımına bakıldığında hastaların %36,0'ı erkek, %64,0'ı kadınlardan oluşmaktadır. Depresyon bütün başvurular içinde %44,2 ile en sık konulan tanıyı oluşturmaktaydı. Depresyondan sonra en sık başvuruyu %23,3 ile anksiyete bozukluğu grubu oluşturmaktaydı. Şizofreni oranı %4,7; bipolar affektif bozukluk oranı %5,1'di. Obsesif kompulsif bozukluk oranı %4,0 dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu (DEHB) oranı %1,2 idi. Demans, travma sonrası stres bozukluğu, uyku bozuklukları, mental retardasyon, cinsel işlev bozukluğu, alkol ve madde kullanım bozukluklarının başvuru oranları her biri için %1'in altındaydı. Hastalara uygulanan psikometrik testlerin oranı 2017 yılında 2016 yılına göre %32,7 artmıştı.

Sonuç: Hangi hastaların daha çok yardım talebinde bulunduğu ve az sayıda başvuru yapan hastalıkların bilinmesi Yozgat iline özel ruh sağlığı politikaları geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

Anahtar Sözcükler: Anksiyete; Depresyon; Ruhsal hastalıklar

ABSTRACT

Objective: The aim of this study was to determine the rate of patients who applied to Psychiatry Outpatient Clinic of Bozok University Faculty of Medical (BUFM) Hospital in Yozgat Province, according to the diagnosis, the average of age, sex distribution, and the number of applications within the last two years.

Material and Methods: The diagnosis, age and sex data of the patients who were admitted to BUFM psychiatry outpatient clinic in 2016-2017 were scanned from computer records and calculated the disease rates and age averages according to the diagnosis.

Results: The number of patients who applied to the psychiatry outpatient clinic in 2017 increased by 8.7% compared to the number of applications in 2016. Considering distribution of gender 36,0% of the patients were male and 64,0% were female. In all patients depression was the most common diagnosis with 44,2%. Anxiety disorders (23,3%) were the most frequent admissions after depression. Schizophrenia rate was 4,7%; bipolar affective disorder rate was 5,1; obsessive compulsive disorder rate was 4,0%; attention deficit hyperactivity disorder rate was 1,2%. The rates of dementia, posttraumatic stress disorder, sleep disturbances, mental retardation, sexual dysfunction, alcohol and substance use disorders were less than 1% for each one. The proportion of psychometric tests applied to the patients increased by 32.7% in 2017 compared to 2016.

Conclusions: Knowing which patients require more help and diagnosis which apply less can contribute to the development of special mental health policies in Yozgat Province.

Keywords: Anxiety; Depression; Mental disorders

Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp
Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı

Yunus HACİMUSALAR, Dr. Öğr. Üyesi
Özgül KARAASLAN, Dr. Öğr. Üyesi
Gül Ferda CENGİZ, Dr. Öğr. Üyesi

İletişim:

Dr. Öğr. Üyesi Yunus HACİMUSALAR
Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp
Fakültesi Uygulama ve Araştırma
Hastanesi Çapanoğlu Mah. Cemil
Çiçek Cad. Erdoğan Akdağ Yerleşkesi
Atatürk Yolu 7. Km 66100 Merkez /
YOZGAT
Tel: 0354 212 7050
e-mail:
hacimusalar@yahoo.com

Geliş tarihi/Received: : 19.07.2018

Kabul tarihi/Accepted: 18.09.2018

DOI: 110.16919/bozoktip.445791

Bozok Tıp Derg 2018;8(4):118-121
Bozok Med J 2018;8(4):118-121

GİRİŞ

Ruhsal hastalıkların toplum içerisinde yaygınlığının bilinmesi, risk altında olan bireylerin saptanması, yaş, cinsiyet, ekonomik durum, yerleşim bölgesi gibi sosyodemografik verilerin elde edilmesi, uygun tedavi planının yapılabilmesinde epidemiyolojik çalışmalar önemli rol oynamaktadır (1,2). Psikiyatrik hastalığı olanların sağlık hizmeti arama davranışı yaşanan bölge, yaş, cinsiyet, ekonomik düzey gibi sosyodemografik verilere göre değişkenlik gösterebilmektedir. Psikiyatri polikliniklerine tedavi başvurusunda bulunan hastaların tanılara göre dağılımını bölgedeki sağlık kuruluşunun özellikleri de etkileyebilmektedir. Alkol-madde kullanım bozuklukları, affektif ve psikotik bozuklukların takip ve tedavisi için yataklı ve özelleşmiş kliniklere ihtiyaç duyulmaktadır. Son yıllarda ülkemizde yaygınlaşan Toplum Ruh Sağlığı Merkezleri (TRSM) toplum temelli ruh sağlığı hizmetleri kapsamında ağır ruhsal bozukluğu olan hastaların tedavi ve rehabilitasyonunda rol almaktadır (3). TRSM'ler bipolar affektif bozukluk (BAB) ve şizofreni tanılı hastaların takip ve tedavisinin yapıldığı merkezlerdir. Bu hastalıklar medikal tedaviye yanıt verse de tedavinin sürdürülmemesi sık alevlenme, polikliniklere sık başvuru ve sık yatışlara neden olmaktadır. TRSM'lerin sayılarındaki artış, tedavileri bu merkezler tarafından yürütülen hastaların psikiyatri polikliniklerine başvurularını azaltacaktır. Kültürel özellikler, yerleşim bölgesi, sosyoekonomik düzey, yaş ve cinsiyet ruhsal hastalıkların görülme sıklığını etkileyebilir (4). Cinsiyet ruhsal hastalıkların sıklığını etkileyen önemli bir faktördür. Depresyon ve anksiyete bozuklukları kadınlarda daha sık görülmekteyken, antisosyal kişilik bozukluğu, alkol ve madde kullanım bozuklukları erkeklerde daha sık görülmektedir (5). Toplumun ruhsal hastalıklara bakış açısı ve damgalama ruhsal hastalığı olan bazı grupların tedavi için başvurularına engel olabilir (6). Toplumsal olarak ruhsal hastalıklarla ilgili damgalanma azaldıkça psikiyatri polikliniklerine başvuru sayıları artmaktadır. Bir bölgede psikiyatri polikliniğine başvuru sayılarının, cinsiyet, yaş ve tanılara göre dağılımının bilinmesi o bölgedeki sağlık hizmetlerinin planlanmasında etkili olabilir. Bu çalışmada Yozgat ili Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi (BÜTF) Hastanesi Psikiyatri Polikliniği'ne başvuran hastaların tanılara göre oranları, hastaların yaş ortalamaları, cinsiyete göre dağılımları ve son iki

yıl içerisindeki başvuru sayılarının karşılaştırılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

BÜTF Uygulama ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Polikliniği'ne 2016 ve 2017 yıllarında başvuruda bulunan hastaların kayıtlarının geriye yönelik incelenmesi sonucu elde edilen veriler değerlendirildi. Polikliniğimizde DSM-5 tanı kriterlerine (7) göre konulan psikiyatrik tanılar, yaş, cinsiyet ve uygulanan psikometrik test bilgileri tarandı. Olguların yaş, cinsiyet, hastalık tanıları gibi sosyodemografik verilerin tanımlayıcı istatistikleri hesaplandı. Çalışma Yozgat Bozok Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır (2017-KAEK-189_2018.05.30_03).

BULGULAR

BÜTF Uygulama ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Polikliniği'ne 2016 yılında 6647, 2017 yılında ise 7225 hasta başvurusu gerçekleşmiştir. Başvuru sayısı 2017 yılında bir önceki yıla göre %8,7 artmıştır. Cinsiyet dağılımına bakıldığında 2016 yılında hastaların %36,8'si (n=2446) erkek, %63,2'si (n=4201) kadın, 2017 yılında ise %36'sı (n=2601) erkek, %64'ü (n=4624) kadınlardan oluşmaktaydı. Hastaların yaş aralığı 2017 yılında 10 ile 108 arasında değişmekteydi. Polikliniğe başvuranların tanıları DSM-5 tanı ölçütlerine (7) göre konulmaktaydı. Depresyon bütün başvurular içinde %44,2 ile en sık tanı grubuydu. Depresyon hastalarının yaş ortalamaları 44,22±17,18 idi. Depresyon hastaları hastalığın şiddetine göre gruplandırıldığında hafif düzeyde depresyonu olanlar bütün depresyonların %17,5'ini orta şiddetli depresyonlar ise %82,5'ini oluşturmaktaydı. Depresyondan sonra en sık başvuru %23,3 ile anksiyete bozukluğu grubundan oluşmaktaydı. Yaygın anksiyete bozukluğu (YAB), anksiyete bozuklukları içerisinde %61,1 ile en sık konulan tanıydı ve bütün başvuruların %13,7'sini oluşturmaktaydı. Şizofreni oranı %4,7 yaş ortalaması 42,59±16,50, BAB oranı %5,1 yaş ortalaması 39,29±13,34'dü. Obsesif kompulsif bozukluk oranı %4,0 yaş ortalaması 35,62±12,24'tü. Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu (DEHB) oranı %1,2 yaş ortalaması 17,85±7,01'di.

Tablo 1: Psikiyatri polikliniğine başvuran hastaların tanılarının yıllara göre dağılımı.

Tanı	2016		2017	
	%	Yaş Ort±SS	%	Yaş Ort±SS
Depresyon	%44,12 (n=2933)	41,54±16,98	%45,24 (n=3269)	44,22±17,18
Anksiyete bozuklukları	%29,74 (n=1977)	42,19±15,82	%23,32 (n=1685)	42,14±16,10
Bipolar affektif bozukluk	%4,09 (n=272)	37,40±12,87	%5,13 (n=371)	39,29±13,34
Şizofreni	%3,98 (n=265)	39,52±17,03	%4,69 (n=339)	42,59±16,50
Obsesif kompulsif bozukluk	%4,61 (n=307)	33,77±13,42	%4,04 (n=292)	35,62±12,24
Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu	%2,16 (n=144)	15,83±6,67	%1,23 (n=89)	17,85±7,01

Tablo 2. Psikiyatri polikliniğine başvuran hastalara uygulanan psikometrik testlerin yıllara göre dağılımı

Psikometrik testler	2016	2017	Değişim oranı %
MMPI	106	157	46,2
WISC-R	12	19	58,3
Hacettepe kişilik envanteri	14	21	50,0
MMSE	124	258	108,0
MOCA	104	46	-55,7
Beck depresyon envanteri	156	114	-27,0
Kent E.G.Y zeka testi	114	221	93,8
Toplam	630	836	32,7
MMPI: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri, WISC-R: Wechsler Çocuklar için Zeka Ölçeği			
MMSE: Mini Mental Durum Değerlendirme, MOCA: Montreal Bilişsel Değerlendirme			

Demans, travma sonrası stres bozukluğu, uyku bozuklukları, mental retardasyon, cinsel işlev bozukluğu, alkol ve madde kullanım bozukluklarının başvuru oranları her biri için %1'in altındaydı (Tablo 1). Hastalara uygulanan psikometrik testlerin oranı 2017 yılında 2016 yılına göre %32,7 artmıştır (Tablo 2).

TARTIŞMA

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre 2016-2017 yılı Yozgat ili nüfus artış hızı % -0,57 (8) olmasına rağmen 2017 yılında BÜTF Uygulama ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Polikliniği'ne başvuran hasta sayısında bir önceki yıla göre artış olduğu görülmektedir. Bu ruhsal hastalıkların sıklığının artışıdan daha çok hastaların yardım arama davranışının artması ve hastaların üniversite psikiyatri

polikliniğini tercih etmeleri ile açıklanabilir. Yozgat ili genelinde kadınların nüfusa oranı %50,11 (9) olmasına rağmen kadın hastaların polikliniğe başvuru oranı %64 ile erkek hastalara göre belirgin derecede fazlaydı. Ülkemizde yapılan çalışmalarda kadınların psikiyatri polikliniğe başvuru oranları %65,7 ile %68,1 aralığında bildirilmiştir (10,11,12). Bizim çalışmamızın sonuçları da bu çalışmaların sonuçları ile benzerdir. Bu sonuç ruhsal hastalıkların biyolojik ve sosyal nedenlerle kadınlarda daha sık görülmesi ve kadınların daha çok yardım arama davranışında bulunmalarıyla ilişkili olabilir (5). Tanılara göre bakıldığında depresyon (%45,8), en sık konulan tanı grubunu oluşturuyordu. Ülkemizdeki yapılan benzer çalışmalarda da duygudurum bozuklukları ve bunlar içinde depresyon en sık konulan tanı iken bunu anksiyete bozuklukları ve psikotik bozukluklar

izlemektedir (10,12). Bizim çalışmamızın sonuçları da bu çalışmalarla uyumludur.

Anksiyete bozuklukları içerisinde en sık karşılaşılan grubu oluşturan YAB bütün tanılarının ise %13,5'ünü oluşturuyordu. Ülkemizde psikiyatri polikliniğine yapılan başvurular arasında YAB sıklığı Özcan ve arkadaşlarının çalışmasında (13) %10,3, Tümkaya ve arkadaşlarının çalışmasında (12) %12,5 oranında bulunmuştur.

Çalışmada bölgede hizmet veren hastanelerden sadece birinin verilerinin iki yıllık bir zaman dilimi içerisinde değerlendirilmiş olması en önemli kısıtlılıkları oluşturuyordu. İl genelinde psikiyatri uzmanı bulunduran bütün hastanelerdeki verilerin değerlendirilmesi ve saha çalışmalarının yapılması daha uygun olacaktır.

SONUÇ

Ruhsal hastalıklarda damgalanma önemli bir sorundur ve kişilerin tedavi arama davranışını etkileyebilir. Toplumun psikiyatrik hastalıklara bakış açısı değiştiğçe ruhsal şikâyeti olan kişilerin yardım arama davranışı da artmaktadır. Psikiyatri polikliniklerinde depresyon ve anksiyete bozuklukları en sık konulan iki tanı grubunu oluşturmaktadır. Her ikisi de kadınlarda erkeklerden daha fazla görülmektedir. Kadınlar ve genç nüfus psikiyatri poliklinik hizmetini daha çok kullanan grubu oluşturmaktadır. Hangi hastaların daha çok yardım talebinde bulunduğu ve daha az başvuru yapan hasta gruplarının bilinmesi tedavi hizmetlerinin daha etkin bir şekilde planlanabilmesine ve Yozgat iline özel ruh sağlığı politikaları geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır. Çalışma için finansal destek alınmamıştır.

KAYNAKLAR

1. Öztürk O, Uluşahin A. Ruhsal Bozuklukların Epidemiyolojisi. Ruh Sağlığı ve Bozuklukları, Cilt I, Ankara: Nobel Tıp Kitapevleri, 2008 s. 225-41.
2. Lin E, Goering P, Offord DR, Campbell D, Boyle MH. The use of mental health services in Ontario: epidemiologic findings. Can J Psychiatry. 1996; 41:572-7.
3. Alataş G, Karaoğlan A, Arslan M, Yanık M. Toplum Temelli Ruh Sağlığı Modeli ve Türkiye'de Toplum Ruh Sağlığı Merkezleri Projesi. Nöropsikiyatri Arşivi 2009;46 Özel Sayı: 25-9.

4. Güleç C. Toplum ruh sağlığı açısından psikiyatrik epidemiyoloji. Bertan M, Güler Ç, editörler. Halk Sağlığı Temel Bilgiler. Ankara: Güneş Kitabevi, 1995. s. 442-453.
5. Ünal S, Özcan E. Depresyonda hazırlayıcı, ortaya çıkarıcı ve koruyucu etkenler. Anatolian Journal of Psychiatry 2000;1:41-8
6. Arslantaş H, Gültekin BK, Söylemez A, Dereboy F. Bir üniversite hastanesi psikiyatri polikliniğine ilk kez başvuran hastaların damgalanmayla ilgili inanç, tutum ve davranışları. ADÜ Tıp Fakültesi Dergisi. 2010;11:11-7
7. Amerikan Psikiyatri Birliği, Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı, Beşinci Baskı (DSM-5) Tanı Ölçütleri Başvuru Elkitabı'ndan çev. Köröğlu E. Ankara: Hekimler Yayın Birliği, 2013.
8. www.tuik.gov.tr/preistatistiktablo.do?istab_id=1590
9. www.tuik.gov.tr/preistatistiktablo.do?istab_id=945
10. Yağcı İ, Akbulut N, Kıvrak Y, Özçetin A, Ataoğlu A, Bir Üniversite Hastanesi Psikiyatri Polikliniğine Başvuran Hastaların Sosyodemografik Özellikleri ile Tanı Grupları Arasındaki İlişki. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi. 2014;4:14-8.
11. Özçetin A, Özkan M, Ataoğlu A, İcmeli C. Bir üniversite hastanesi psikiyatri polikliniğine başvuran hastaların sosyodemografik özellikleri, tanılar ve depremlerle ilişkileri. Düşünen Adam. 2002;15:149-57.
12. Tümkaya S, Özdel O, Değirmenci T, Kalkan Oğuzhanoğlu N, Bir üniversite hastanesi psikiyatri polikliniği hastalarında psikiyatrik tanı ve tedavi: Bir yıllık geriye dönük araştırma. Anatolian Journal of Psychiatry 2005;6:36-40.
13. M Özcan, F Uğuz, AS Çilli. Ayaktan Psikiyatri Hastalarında Yaygın Anksiyete Bozukluğunun Yaygınlığı ve Ek Tanılar. Türk Psikiyatri Dergisi. 2006; 17:276-85.